

Osnovni kriterij za izračun zmogljivosti pasišč

Aleš Bozovičar

vodja Opazovalno-napovedovalne službe ČZS

ales.bozovicar@czs.si

Ker je čebelarstvo ena od panog kmetijstva, tudi nam narava narekuje potek dela. Nič ne moremo z gotovostjo načrtovati, lahko izdelamo okvirne načrte, ki jih bomo dopolnjevali in izvajali, ko in če nam bo narava to dopuščala. Kot pri vseh živih bitjih je tudi pri čebelah boj za obstanek na prvem mestu. Razmnoževanje je tisto, ki omogoča obstoj. Čebele pa za svoje delovanje potrebujejo hrano. Čebele nektar in mano skladiščijo v svojih panjih, kar s pridom izkoriščamo čebelarji za pridelavo medu.

Težko najdemo kraj, kjer bi bilo dovolj paše od pomladi do jeseni. V večini primerov je spomladanska paša dobra. Poletne in jesenske paše pa so dobre le na posameznih območjih kjer raste veliko medovitih rastlin, ki medijo pod določenimi pogoji. Prevažanje čebel na pašo je že staro opravilo, ki so ga izvajali čebelarji že pred več kot 100 leti. Slovenski čebelarji imamo stoletja tradicije prevozov in premeščanja čebel. Najstarejši znani zapis o prevažanju čebel na Slovenskem najdemo pri Petru Pavlu Glavarju iz leta 1768. Za prevoz čebel so uporabljali prirejene vozove, ki so jih vlekli voli ali konji. Kasneje so na bolj oddaljena pasišča panje vozili z vlakom. Prihod prvih avtomobilov in tovornih vozil pa je olajšalo prevoz čebel in izkoriščanje paš po vsej Sloveniji in tudi sosednjih državah. Odkar premikamo čebele na pašo se je razvilo veliko pravil in odnosov med čebelarji, prebivalci in čebelarji ter odnosov do lastnikov prostora in do oblasti. Pravila so bila nekoč ustna, danes pa so zapisana v zakonu, ki ureja živinorejo, pravilniku o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja, pravilniku, ki ureja označevanje čebelnjakov in stojišč, ter v skladu s predpisi, ki določajo ukrepe za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje bolezni čebel. Omenjeni zakon in pravilnike morajo poznati vsi, ki izvajajo pašni red in vsi čebelarji, ki izkoriščajo čebeljo pašo.

Paša čebel na območju Republike Slovenije se izvaja v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja. V članku pravilnika ne bomo obravnavali na splošno, saj je bilo o njem že dosti zapisanega, pač pa bomo predstavili njegovo Prilogo 1: Osnovni kriteriji za izračun zmogljivosti pasišč.

Kljub temu, da imamo vzpostavljen javni pregledovalnik s katastrom čebeljih paš, ki podrobno predstavlja deleže posameznih rastlin na površini Slovenije in tudi določa koliko čebeljih družin sprejme posamezni kvadratni kilometer površine, je priloga, ki jo omenjamo trenutno zakonsko veljavna in jo moramo upoštevati.

Priloga predstavlja posamezne paše, ki se lahko odvijajo pri nas tekom pašne čebelarske sezone. Poleg nje je opis o predvidljivosti posamezne paše ter v zadnji vrstici priporočena dopustna gostota čebeljih družin na hektar pašnega vira. Za smrekovo, hojevo in pašo na listnih manah, ki so nepredvidljive paše je število čebeljih družin odvisno tudi od izločanja povzročiteljev medenja in ocene kakovosti same paše. Ob dobrem izločanju mane je priporočljiva dopustna gostota višja v nasprotnem primeru nižja.

Priloga nam predstavlja osnovo na kateri lahko načrtujemo, zadnjo besedo pa ima tako narava. Zato brez dogovarjanja, usklajevanja in prilagajanja vseh deležnikov tako stacionarnih čebelarjev, prevoznih čebelarjev in čebelarskih društev enostavno ne gre. ■

Priloga 1

Osnovni kriteriji za izračun zmogljivosti pasišč

PAŠA	PREDVIDLJIVOST PAŠE	PRIPOROČENA DOPUSTNA GOSTOTA ČEBELJIH DRUŽIN NA HA PAŠNEGA VIRA (MEDOVITE RASTLINE)
pomladanska razvojna paša	predvidljiva	0,3
sadno drevje	predvidljiva	4,0
akacijeva paša	predvidljiva	5,0
smrekova paša	nepredvidljiva	0,15 (*) 1,5 (**) 3 (***)
lipova paša	predvidljiva	2,5
kostanjeva paša	predvidljiva	2,5
hojeva paša	nepredvidljiva	0,15 (*) 2 (**) 4 (***)
paša na medenem škrožu	predvidljiva	2
paša na listnih manah	nepredvidljiva	0,15 (*) 1,5 (**) 3 (***)
medeče poljedelske kulture	predvidljiva	0,5- 4
travniška paša	predvidljiva	0,3

(*) paša je slaba
 (**) paša je dobra
 (***) paša je bogata

Vir priloge: Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/13)